

ბოლონეთის დახმარება

ASD ჯგუფის ადამიანთა მხარდაჭერა პოლონეთში

მარია ვრონიშებსკა
ფონდი SYNAPSIS

ვარშავა, 2015 წლის მაისი

SY
NAP
SIS

SY
NAP
SIS

ASD

ჯგუფის ადამიანთა მხარდაჭერა პოლონეთში

- ჯანდაცვა
- განათლება
- რეაბილიტაცია და სამოქალაქო აქტივობის ამაღლება
- ქველმოქმედება

აუტიზმი - მსოფლიო ჯანდაცვის უდიდესი პრობლემა

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციამ 2008
წელს ოფიციალურ დოკუმენტში
გამოაქვეყნა დასკვნა, სადაც ნათქვამია, რომ
აუტიზმი ისეთივე პრობლემაა
კაცობრიობისათვის, როგორიც კიბო,
შაქარი და შიდსი.

პრობლემა = > აუტიზმის ეპიდემია?

ეპიდემია ა.შ.შ- ში(C.Rice)

- 1990 წლამდე : 1/2000 ბავშვი ა.შ.შ-ში
- 90-იანები: 1/500 ბავშვი ა.შ.შ-დან
- 2000 წელი: 1/150 ბავშვი
- 2015 წლის დასკვნა : დაახლოებით 60 000 ადამიანი ა.შ.შ-დან

ჯანდაცვა

ჯანდაცვის სამინისტროს დაფინანსება – სხვადასხვა
სახის კონტრაქტები

- ASD დაავადებული ბავშვებისა და ზრდასრულების დიაგნოსტიკა (დაახლოებით 12სთ)
- თერაპიული პროგრამები (30 სთ თვეში)
- კონსულტაციები
- მორიგე დაწესებულებები

ჯანდაცვის სისტემის მდგომარეობა

- პოლონეთში იზრდება ტენდენცია მკურნალობისა არა საავადმყოფოებში, არამედ მსგავს სამკურნალო დაწესებულებებში
- გაადვილებული კონტაქტი სპეციალისტებთან ხელს უწყობს აუტიზმის აღმოჩენას ადრეულ სტადიაში
- დიაგნოზის დადგენა სპეციალისტების ჯგუფის მიერ: ფსიქოლოგი, პედაგოგი და ექიმი.
- პოლონეთში დიაგნოზი უფრო ადრე დგინდება, ვიდრე ხვა ევროპის ქვეყნებში

ჯანდაცვის სისტემის მდგომარეობა

- ფსიქიატრებისა და ექიმების ნაკლებობა ამ დარგში
- პოლონეთის ზოგიერთ რეგიონში არ არის არცერთი პროგრამა დაფინანსებული ჯანდაცვის სამინისტროს მიერ, რომელიც ეხმარება ASD დაავადებულებს - მშობლები იძულებულნი არიან სხვა დაწესებულებებს მიართონ
- მსგავსი პროექტების დაფინანსება ძალზედ დაბალია და კლინიკებს არ უღირთ მსგავსი საქმიანობის წამოწყება
- ყოველწლიურად სულ უფრო მეტი კერძო კლინიკა იხსნება – ეს მომსახურეობა არ არის ხელმისაწვდომი ღარიბი ოჯახებისათვის

პოზიტიური ცვლილებები

- აუტიზმის ადრეულ სტადიაში აღმოჩენა
- აუტიზმის შესახებ ცოდნის ამაღლება მთელს საზოგადოებაში
- სულ უფრო მეტ ბავშვს უტარდება პროფესიონალური დახმარება და თერაპია
- ადრეულ სტადიაში დაავადების აღმოჩენა ხელს უწყობს ბავშვს უკეთესი ცხოვრების მოწყობაში

სიახლეები ჯანდაცვაში

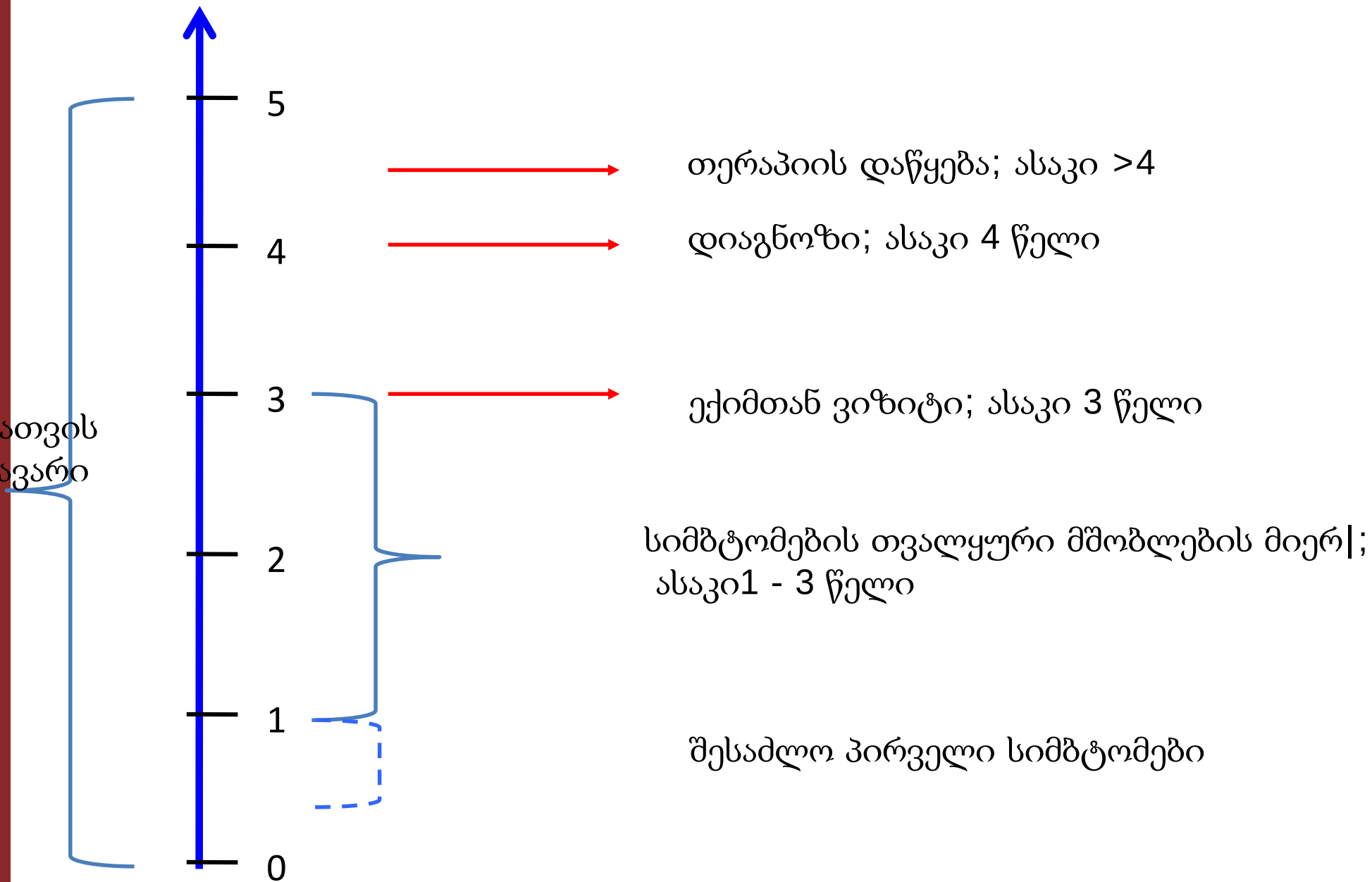
შემუშავდა კონცეფცია, თუ რა პრინციპებით უნდა მოხდეს დაავადების იდენტიფიკაცია, შეფასება, დიაგნოზის დასმა და დროული ინტერაქცია დაავადების ადრეულ სტადიაში ადრეულ სტადიაში დაავადების აღმოჩენის პროგრამა

დიაგნოზის დასასმელად საჭირო დრო

პროგრესისათვის
საჭირო მთავარი
ეტაპები

SY
NAP
SIS

განათლება – სკოლების ტიპები

- საჯარო სკოლები
- სკოლები რომელთა მიზანია დაავადებულის საზოგადოებასთან დაახლოვება(20 ბავშვი კლასში, აქედან 5 ინვალიდობის ხარისხით)
- სპეც სკოლები (4-6 კაციანი პატარა კლასები)
- ინდივიდუალური სწავლება(უფრო ხშირად სახლში)

სკოლის შერჩევა

- სასწავლო-ფსიქოლოგიური დაწესებულებების როლი – სწავლის მეთოდების ჩამოყალიბება და ბავშვების სწავლება
- მშობელი წყვეტს, თუ როგორი ტიპის სასწავლებელში ასწავლის შვილს
- დირექტორი ვალდებულია მოაწესრიგოს სწავლის ფორმა და პრინციპი სკოლაში და მოარგოს იგი თითოეულ მოსწავლეს

აუტიზმით დაავადებულ ბავშვთა განათლების დაფინანსება

- დაფინანსება სახელმწიფოს მხრიდან სხვადასხვა ზომისაა და დამოკიდებულია დაავადების ტიპზე და ხარისხზე
- მსგავს დაფინანსებას იღებენ აუტიზმითა და სხვა ფიზიკური თუ გონებრივი დაავადების მქონე ბავშვები (მაგ. ყრუ-მუნჯები, გონებრივად ჩამორჩენილი და პარალიზებული ბავშვები). ეს დაფინანსება 9,5 ჯერ აღემატება ჯანმრთელი ბავშვისათვის ბიუჯეტიდან გამოყოფილ თანხას.
- ამ დახმარებების მინიჭების შემდეგ, ბავშვები მართლაც უფრო ადვილად იღებენ განათლებას

საბავშვო ბაღის მნიშვნელობა

- საბავშვო ბაღში სწავლის დაფინანსება 2,5 წლიდან
- საჭიროა დროის სწორად გამოყოფა სწავლისა და თერაპიისათვის
- თერაპია უნდა იყოს სათანადოდ მორგებული კონკრეტული ბავშვის საჭიროებებს
- აუტიზმით დაავადებულ ბავშვთან მუშაობა უნდა დაიწყოს პირადად გასაუბრების პროცესით, შემდეგ პატარა ჯგუფში და ნელნელა გავზარდოთ მონაწილეთა რაოდენობა.
- დასაწყისში ბავშვს უნდა ჰქონდეს სრულიად ინდივიდუალური მიდგომა. მხოლოდ ამის შემდეგ შეიძლება გავაცნოთ მას მისივე თანატოლები.

სიტუაცია სკოლებში

- დღესდღეობითაც კი არაა საკმარისი ავადმყოფ ბავსვებთან მუშაობის უნარების მქონე კადრები
- დაფინანსება ეძლევათ სპეციალისტურ სკოლებსა და სასწავლო დაწესებულებებს ავადმყოფი ბავშვებისათვის
- დანარჩენი სკოლები ყოველთვის ვერ იღებენ დაფინანსებას
- მუდმივად უნდა ვახსენოთ მთელი სკოლის პერსონალს აუტიზმთან ბრძოლის მნიშვნელობის შესახებ
- მასწავლებლებს უნდა ჰქონდეთ კარგი ურთიერთობა მოსწავლეებთან და უნდა აღკვეთონ სხვა მოსწავლეების მიერ ავადმყოფი ბავშვების დაცინვა და ჩაგვრა

სიტუაცია განათლების სისტემაში

- კანონი ზუსტად განსაზღვრავს აუტიზმით დაავადებულ ბავშვებთან მოქცევის წესებს (მაგ. დაფინანსების ოდენობა, კლასში მოსწავლეთა რაოდენობა, გამოცდების ჩაბარების პრინციპი)
- შემუშავდა ასევე კონცეფცია, თუ როგორ უნდა ჩაუტარდეს საჭიროების შემთხვევაში დაავადებულ ბავშვს ინდივიდუალური დახმარება
- სკოლამდე მიყვანას უზრუნველყოფს სახელმწიფო, ან მშობლებს უნაზრაურებს მსგავს ხარჯებს
- კანონი ხელს უწყობს აუტიზმით დაავადებულ ბავშვთა განათლებას, თუმცა ეს ხელშეწყობა არაა ყოველთვის სწორად გამოყენებული.

რეაბილიტაცია და დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის მომზადება

- სახელმწიფომ ხელი შეუწყო ინსტიტუცია PFRON-ს დაარდებას.
- PFRON – ორგანიზაცია ხელს უწყობს ბავშვებისა და ზრდასრულების რეაბილიტაციას
- შესაძლებლობა მრავალმხრივი რეაბილიტაციის კურსების ჩატარებისა
- მოზარდებისა და ზრდასრულების მომზადება დამოუკიდებელი ცხოვრებისა და მუშაობისათვის
- ვარჯიშები დამოუკიდებელი ცხოვრების დასაწყებად

რეაბილიტაცია

- PFRON - ის მიერ მოწყობილ კონკურსებში წინასწარ განისაზღვრება ჯგუფები, დაავადების სხვადასხვა სტადიის მქონე ბავშვებისათვის;
- აუტოზმით დაავადებულ ბავშვთათვის შექმნილი პროექტების მხარდაჭერა და დახვეწა (მაგ. განსაზღვრა თუ როგორ უნდა მოიქცეს დამხმარე პერსონალი სასწავლო და სამედიცინო დაწესებულებებში);
- ჯგუფების ჩამოყალიბება, რომელთა წევრები იქნებიან საზოგადო მოღვაწეები სხვადასხვა სახელმწიფო ინსტიტუციებიდან(პარლამენტარები, ელჩები, პოლიტიკოსები და ა.შ.);

რეაბილიტაცია - პრობლემები

- სამედიცინო და სასწავლო დაწესებულებების ნაკლებობა რომელთა პროფილია აუტიზმით დაავადებული ბავშვების სწვლევა და მკურნალობა;
- კანონი არაა ბოლომდე მორგებული მსგავსი დაავადების მქონე ბავშვებზე (მაგ. შეზღუდულია კადრების რაოდენობა დაწესებულებებში)
- საკმარისი არაა აგრეთვე ტრენინგების და კურსების რაოდენობა;
- ბავშვებისათვის გათვლილი დაწესებულებების დაფინანსება არაა საკმარისი

რეაბილიტაცია - პრობლემები

- განსაკუთრებით მძიმედ დაავადებული ხალხის საცხოვრებლით უზრუნველყოფა არ ხდება,
- არაა სახლები/ ბინები, რომლებიც საჭიროების შემტხვევაში მოკლე დროით მიეცემათ დაავადებულებს (respite homes);
- ნაკლებობაა აგრეთვე დაწესებულებების, სადაც მოხდება კადრების გადამზადება და დაავადებულ ბავშვებთან სამუშაოდ მომზადება

რეაბილიტაცია - სიახლეები

- დასაქმება ასისტენტებისა, რომელნიც ინდივიდუალურად მოემსახურებიან პაციენტებს ადაპტაციის პერიოდში.
- დასაქმდებიან ასევე ე.წ. სამუსაოს ტრენერები, რომელნიც დაეხმარებიან პაციენტებს სამსახურის პოვნასა და უკვე ნაპოვნი სამუშაოს შენარჩუნებაში
- კანონმდებლობაში ცვლილებები შევიდა, რაც საშუალებას იძლევა გამოვარჩიოთ პაციენტები , რომელთაც ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ დახმარება;

საზოგადოებრივი მხარდაჭერა

- დიაგნოზის დასმის თანავე დაავადებულს ააქვს უფლება მოითხოვოს ძიძის სპეციალისტური მომსახურეობა (მსგავსი მომსახურეობის საჭიროებას ექიმი ადგენს);
- ძიძის მომსახურეობა ეკუთვნის ყველა ფსიქიკურად დაავადებულს – მსგავს საქმეს ასრულებენ ფსიქოლოგები, პედაგოგები და ექიმები;
- ამ მომსახურეობას აფინანსებს სახელმწიფო, თუმცა მრავალ მშობელს პირადად უწევს ფულის გადახდა;
- დაფინანსებული საათების რაოდენობა არაა ყოველთვის საკმარისი;
- მშობელს ენიშნება ხელფასი თუ ის თავს ანებებს მუშაობას, რათა მოუაროს ბავშვს

საზოგადოებრივი მხარდაჭერა - პრობლემები

- პაციენტის მოვლა არ ხდება 24 საათიან რეჟიმში;
- ნაკლებობაა respite homes - ების;
- არაა აგრეთვე პატარა სპეციალისტური დაწესებულებები, სადაც მუშაობენ გაწვრთნილი კადრები;
- ხშირ შემთხვევაში ოჯახს დიდი თანხის გაღება უწევს პაციენტის მკურნალობასა და განათლებისათვის

ბოლონეთის დახმარება

დიდი მადლობა ყურადღებისათვის

მარია ვრონიშევსკა
ფონდი SYNAPSIS

ვარშავა, მაისი 2015წ.

SY
NAP
SIS

SY
NAP
SIS